

ТЕМА ЧИСЛА: ЛОГІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Переднє слово

8 квітня 2016 року філософський факультет Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України, часопис «Філософська думка» провели круглий стіл «ЛОГІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: ПРОБЛЕМА КОДИФІКАЦІЇ».

У дискусії взяли участь викладачі, науковці, аспіранти та студенти з кафедр логіки і теоретичної та практичної філософії філософського факультету Київського національного університету, відділу логіки і методології науки Інституту філософії НАНУ, кафедри філософії Криворізького державного педагогічного університету та інших освітніх і наукових установ.

Метою круглого столу було обговорення проблеми усталення україномовної логічної термінології та її зв'язку з відповідними термінами в інших мовах: англійській, німецькій, російській, латині, давньогрецькій.

Ця проблематика є актуальною для філософської спільноти України з кількох причин. По-перше, україномовний категорійний апарат у межах логічного знання за радянських часів практично не розвивався. За весь час існування СРСР українською мовою був виданий лише один підручник з логіки — К.П. Руденко «Логіка». Крім того слід зазначити, що в цій книзі був задіяний тільки термінологічний апарат традиційної логіки, сучасна логіка в ньому не розглядалася.

По-друге, хоча на сьогодні ми вже маємо значну кількість україномовної логічної навчальної та наукової літератури, є певні розбіжності щодо застосування наявної логічної термінології не тільки у працях власне з логіки, а й у дослідженнях з інших галузей філософії, які прагнуть використовувати категорійний апарат сучасної логіки. Це призводить до плутанини та непорозуміння у філософському середовищі при обговоренні логіко-філософської проблематики та спричиняється до виникнення труднощів у студентській молоді при ознайомленні з україномовними текстами, де зустрічається логічна термінологія.

По-третє, враховуючи той факт, що сучасна логічна література головним чином поширюється англійською мовою, постає доволі складна проблема адекватного українського перекладу англомовних термінів з урахуванням усіх нюансів їхніх смислових значень і зокрема змістового навантаження схожих термінів у суміжних царинах логічних та філософських розвідок.

Усі зазначені питання плідно та достатньо емоційно обговорювалися на круглому столі «Логічна термінологія: проблема кодифікації». Наразі читачам пропонується текст дискусії, що відбулася.

Крім того, аби показати україномовну логічну термінологію у дії, наприкінці цього блоку друкуються статті Ірини Хоменко (Київський національний університет ім. Тараса Шевченка) та Ярослава Шрамка (Криворізький державний педагогічний університет), які віддзеркалюють стан сучасних логічних досліджень в Україні.